

1 ra Bɛdu

Ja ua rá mɛdi ra carta bi 'yo'tra Bɛdu.

¹ Nuḡä drá Bɛdu, rá representantegä ra Jesu-
cristo. Dadi zɛnguagä'ɥ to bá sohyø häi, 'bɥp'ɥ ja
yø 'dan'yo häi. 'Bɥ i'da p'ɥ Ponto, 'nɛp'ɥ Galacia,
'nɛp'ɥ Capadocia, 'nɛp'ɥ Asia, 'nɛp'ɥ Bitinia. ² Bá
huan'nahɥ Oja ma Papáhɥ, porque nuná, ya paḡi
te ja ngue ḡi nja m'mɛfa. Ra Espíritu Santo bi 'yøt'e
ngue guí cohɥ ngue yø ja'ḡi Oja. ḡ nne Oja ngue guí
'yøthɥ'a te di 'bɛp'ahɥ ra Jesucristo, gue'a di hoc'a
ni ts'oquihɥ'a conná nguehrá ji bi māni. Dí nnegä
ngue ɛmmɛi di 'da'ahɥ rá njapi Oja 'nɛ da hyut'a ni
mmɥihɥ.

-----

³ Ma ga ɛspahɥ Oja, nuná rá Oja 'nɛ rá Papá
ma Hmuhɥ Jesucristo. Guehná ɛmmɛi bi 'dacjɥ
rá mate na, porque bi 'yøt'e ngue ma'da'yo dá
m'mahɥ. Ma'da'yo dá m'mahɥ ngue bi bɛnnate
ra Jesucristo p'ɥ ha bi t'ägui. Janangue zant'a dí
tømhɥ'a te di 'dacjɥ Oja ya. ⁴ Nu te ḡi n'nacjɥ,
hḡngyø cosa ngue ḡi m'mɛdi, ogue ḡi nts'onḡ, ogue
ḡi m'manhni. Sinoque dí tømhɥ'a ra nho bí ja
mahɛts'ḡi xa nzän'Oja di 'dacjɥ. ⁵ Rángue guí ɛc'ɛihɥ
Oja, nuya m'mädi'ahɥ conná ts'edi Oja asta gue'mø
ra pa rá nzɛgui. Nu'mø bi zønna pa p'ɥya, guí
pahɥ xandønho te gä ra nho ḡi n'na'ahɥ rángue
bi yan'ahɥ.

6 Janangue dami johyah_u ya, madague'a di nja'mø da du ni mm_uih_u ngue 'dama 'dan'yo man'_u guí thohm_u. 7 Porque guí thohm_u ra n'_u ngue di ts'ä ni nt'ɛC'ɛih_u. Guí pahm_u ngue ra oro, xangu rá muui, pɛ di m'medi. Pɛ nuna ra oro, guep'_u ja ra sibi ts'ä na ngue'mø 'datho ogue hin'na. A nuyá, nup'_u ja rá hmi rá dä Oja, man'natho di muui na ni nt'ɛC'ɛih_u i ja, ngue rá muui ra oro. Nu'mø guí thohm_u ra n'_u, 'nɛ majuaní guí ɛC'ɛih_u Oja, Oja da nu manho'ah_u 'nɛ da 'yɛts'ah_u 'mø ra pa da ɛp'_u ra Jesucristo. 8 Nu'a ra Jesucristo gadi mahm_u ya, madague'a hingá nuh_u. Nu'á, guí ɛC'ɛih_u ya, madague'a hinguí hɛth_u. Pɛ gadi johyah_u co n'na ra pähä hinguí sä di hma te ganho. 9 Rángue guí ɛC'ɛih_u ya, di nyanni teh_u.

10 Yø pøngahya Oja, bi 'bet'o ra hya ngue'a rá mate Oja di 'da'ah_u. Nuya yø pøngahya ya, bi ja ndumm_u bi hyoni te 'be'a nne da 'yøt'Oja ha di nyanyø ja'i. 11 Porque ra Cristo bi 'yøt'e ngue n'youi ra Espíritu Santo ya yø pøngahya. Nuna ra Espíritu Santo, bi japi da 'yotra hya ngue ra Cristo i ja ngue da zä ra n'_u, m'mefa p'uya, di mmandasɛ. Pɛ nuya yø pøngahya ya, bi ne extá mbadi te'o ma ja'i na da bøn_u ngue ra Cristo, ogue tema pa di m'mai. Emmɛi bi hyoni ha di dini hanja ra hya. 12 Nuya p'uya, bi t'ut'i ngue hindá fadi te ga mbønna hya bi 'yot'i, asta ja guehyø pa dí 'bahm_u ya da fadi. A nuyá, nu te bi 'yot'_u yø pøngahya'_u, ya gá timhm_u te ga mbønna hya 'mø mi si'ah_u ra hoga 'da'yo hya ya. Porque nu to bi xi'ah_u ra hya, gue'a ra Espíritu Santo bá 'bennbabi mahɛts'i bi hatra ts'edi. Ya gá pahm_u ya yø hya ya, guehya emmɛi

nne da bahyø anxε Oja ya.

-----

13 Janangue dami tunnı n'yomfεnıhı, 'nε damı samse ni n'yomfεnıhı. Gui cāmfeñi gui tømhmı'a rá mate Oja di 'da'ahı 'mø bá εhra Jesucristo. 14 Nu te di 'bεp'ahı na Oja ma Papáhı, gue'a gui 'yøthı'a. Nu'a ra nts'o xca 'yøthı m'met'o 'mø hıngmanı pahmı Oja, 'yo nımantho guı øthı'a ya. 15 Nuná Oja bi zo'ahı ngue dyø basi'ahı. Nuyá, tengutho Oja ngue tate xanho, xquet'a guı njathı p'ıya ngue tate xtanho te gdı n'yohı. 16 Nup'ı ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'ı ra hya ngue εna: “Dami 'yøthı'a tate xanho, porque nugá tate xanhogá”, εn'Oja. 17 Nu'mø guı mmat'Ojahı, guı εmhı p'ıya: “Ma Papá'i Oja”, guı εmhı. Pe nuná Oja, hında huantho ndana ra ja'i da hyaspa ra güenda te nná 'yo n'na ngu n'najı na. Janangue jatho guı n'yo mansuhı mente ra pa guı 'yohı ua ja ra xımhái. 18 Nu'mø mam'met'o säditho te gmanı m'mıhmı tengutho bi 'yut'a ni mboxitahı. A nuyá, ya guı pahmı'a te ra njut'i bı nja ngue bı ma mapøhø'ahı. Nu'ahı, hıngra oro ogue ra t'axi bı njut'i ngue guı mpøhmı. 19 Sinoque gá mpøhmı conná maca ji bı männa Cristo 'mø mı du. Bi tho ra Cristo tengutho 'mø bi tho n'na ra de'yo ngue da t'øtra 'bøt'e 'nε hınte mants'o di ja, sinoque di tate xtanho. 20 Nuná ra Cristo, hante ngue di nhohra xımhái, ya bá ts'ännbi ngue da du. Pe bı zonna pa bı m'mıcua ja ra xımhái 'nε bı du conná nguecı. 21 A nuyá, rángue gá pahmı ra Cristo, ya guı εc'εihı Oja ya. Nuná Oja bi xoxpı ha bi t'ähra Cristo 'nε bı 'yεspabi. Janangue nuná guı εc'εihı ya, guehna

Oja nā. A nu'a rā nho bí ja mahets'i guí tømhm̩, guehna Oja di 'da'ah̩ nā.

²² Nu'a te mmanā rā hya majuan̩i gue'a guí øth̩'a, nu'a rā nts'o m̩i ja n̩i mm̩ih̩ m'met'o, bi hyacrā Espíritu Santo'a. A nuyá, ya majuan̩i gad̩i mah̩n̩i cūh̩ ya. Janangue dam̩i ja ndumm̩i guí sigue guí mah̩n̩i cū n'na ngu n'na'ah̩. ²³ Nunā rá hoga 'da'yo hya Oja, i ja para zantho nā. Rángue gá 'yεc'εih̩ nā rā hya ya, ya ja'ah̩ rā 'da'yo te. Himbi n'na'ah̩ rā te ngue di njap'̩ rá nzεgui, sinoque guehna rā te i ja para zantho bi n'na'ah̩. ²⁴ Nt'ot'i p'̩ ja rā Maca Libro rā hya ngue εna: “Nu gátho yø ja'i 'bai, tengutho yø paxi ngue da thotho. Nu'a rā nho ga 'b̩hyø ja'i, tengutho yø dōni yø paxi ngue da thotho. Rā paxi da 'yot'i, da dāhrá dōni p'̩ya. ²⁵ Pε nunā rá hya Oja, ja para zantho nā”. Nuná, guehna rā hya nā ngue rā hoga 'da'yo hya bi ma mā øte'ah̩.

2

¹ A nuyá, dam̩i hyehm̩ p'̩'a te gāma nts'o i ja. O guí nneh̩ ngue maxøts'etho di nεqui ngue xtā nho n̩i mm̩ih̩, sinoque dam̩i neh̩ ngue da gue'a te majuan̩i guí mm̩amhm̩. O guí seyah̩. O to guí nnømman'̩h̩. ² Nu yø 'uεne ngue ts'udra pa xa m̩i, i nne dra xi'ba ngue di zacyø do'yo. Guí njath̩ p'̩ya, dam̩i neh̩ nā rá hya Oja ngue n'nat'a, para ngue di zajn̩i 'da'yo teh̩. Man'na man'na gd̩i t̩imhm̩ rā hya, astā gue'mø da z̩di guí mpøhm̩. ³ Nguna guí 'yøth̩ ya, porque ya bi d̩inn̩i mm̩ih̩ ngue xanho rá mate Oja.

4 M̄an'na gđ́ hyomhm̄a hanja n̄a r̄a Cristo. N̄uná, tengutho n'na r̄a do ngue rá m̄adi bi th̄omba rá ngu Oja. Ȳo ja'í bi ne bi 'yenna r̄a do n̄a, p̄e Oja bá huanhni ngue d̄a hȳomba rá ngu. ⁵ D̄ami ne ngue d̄a n̄opa do'ah̄a Oja p'̄u ha nth̄oe n'na r̄a ngu ngamhmat'Oja. 'N̄e gue'ah̄a d̄a n̄opa mm̄acj̄a'ah̄a para ngue guí mmat'Oj̄ah̄a. I n̄nu m̄anho'ah̄a Oja, porque guí ɛc'ɛih̄a r̄a Jesucristo. ⁶ Nt'ot'i p'̄u ja r̄a M̄aca Libro ngue Oja i ɛn̄a: “N̄up'̄u Sión, ḡa p̄ec̄a p'̄u n'na r̄a do ngue d̄a n̄opa ts'at'í m̄a ngu. Gue'a n'na r̄a do ngue r̄a thanhni, ngue t̄ate d̄i m̄uui. N̄u to d̄a 'ȳec'ɛi n̄a r̄a do n̄a, h̄injam'm̄o d̄a z̄onna pa d̄a 'yenna ja'í ngue h̄imma juani'a te ɛc'ɛi”.

⁷ A n̄uya ngue guí ɛc'ɛih̄a r̄a Cristo, ya guí pahm̄a ngue t̄ate d̄i m̄uui n̄a. P̄e nt'ot'i te d̄a thohya ȳo ja'í h̄ingui ɛc'ɛi, i ɛn̄a: “N̄una r̄a do h̄imb̄i n̄u m̄anho ȳo hȳonnigu, gueh̄na r̄a do brá 'b̄epo p'̄u brá f̄ah̄ra j̄ado n̄a”. ⁸ Xquet'a nt'ot'i r̄a hȳa ngue ɛn̄a: “Gueh̄na r̄a do d̄a 'ȳot'e ngue d̄i fes̄ȳo ja'í n̄a. Gueh̄na r̄a m̄edo d̄a 'ȳot'e ngue d̄a d̄ah̄ȳo ja'í n̄a”. N̄uya ȳo ja'í d̄i fes'n̄a r̄a do n̄a, tengutho xp̄a ts'annbi d̄a thogui to h̄ingui ɛc'ɛibi rá hȳa Oja.

⁹ P̄e gue'ah̄a ya ȳo ja'í ȳo thanhni Oja. Gue'ah̄a ya ȳo mm̄acj̄a th̄anne n̄a Oja m̄a d̄ast'abih̄a. N̄u'ah̄a, ya ḡá hȳeh̄m̄a p'̄u r̄a nts'o ngue ya ȳo ja'í'ah̄a Oja. Jan̄angue gui t̄ans̄u r̄a hȳa ngue t̄ate x̄anho Oja. Gueh̄na bi zo'ah̄a 'm̄o gm̄í 'yoh̄a p'̄u ja r̄a 'b̄ex̄ui ngue r̄a nts'o, ngue gđ́ m̄äh̄a p'̄u ja r̄a nyot'i Oja. ¹⁰ N̄u'm̄o m̄an'na r̄a pa, h̄imm̄aȳo ja'í'ah̄a Oja 'm̄o. P̄e n̄uyá, ya ȳo ja'í'ah̄a Oja ya. N̄u'm̄o m̄an'na r̄a pa, h̄immi t̄inn̄i mm̄aih̄a hanja n̄a rá m̄ate Oja 'm̄o. P̄e n̄uyá, ya bi 'da'ah̄a rá m̄ate Oja ya.

-----
 11 Ague mā zi cū'ah_u, gue'ah_u h̄ingyø mm̄enguh_u ua ja ra ximh̄ai, porque gyø mm̄enguh_u mah̄ets'i. A n̄ua, guí säyathoh_u ua. Dí xi'ah_u ngue 'yo di tap'ah_u ra nts'o so n̄i mm̄aih_u. Jatho ngue gui sam̄s̄e n̄i mm̄aih_u. 12 Dam̄i n'yo man̄hoh_u p'_u ha 'b̄ahyø ja'i h̄ingui ɛc'ɛi ra Cristo. N̄uyá, guehya nn̄ømman'uh_u ya, ɛmbi ngue gyø ts'oc'ɛih_u. Pɛ da zønna pa da b̄adi ngue majuan̄i xan̄ho te guí øth_u. Jan̄angue da 'yɛspabi Oja 'mø ra pa da zøcua.

13 A n̄uyá, rángue gui nne gui yørpah_u rá pähä Oja, dam̄i 'yøth_u'a te di m̄anda yø n'yoh_u xa t'ɛts'i ngue ja yø cargo. N̄u'a ra dast'abi di m̄anda p'_u ja n̄i häi guí 'b̄ahm_u, dam̄i 'yɛc'ɛih_u. 14 Dam̄i 'yɛc'ɛih_u ra gobierno xa 'yɛxra dast'abi ngue da gotyø ts'oc'ɛi 'nɛ da n̄u man̄ho'uh_u yø ja'i øtra n̄ho. 15 I nne Oja ngue gui 'yøth_u ra n̄ho n'namhma da gatyø hya'uh_u yø m'm̄emm̄ai ja'i h̄ingui pad̄i hanja ra hya. 16 A n̄uyá, ngue bi thøgah_u p'_u ra ley n̄una mad̄i ja ts'edi ngue ga mm̄ähä ra castigo ya, ya h̄indi m̄andagah_u n̄aya. Pɛ 'yo sä guí ɛmhm_u ngue sätho mah̄onga øth_u ra nts'o. N̄u'á, ya h̄in'na'a. Dam̄i neh_u ngue ya guí oh_u rá 'yɛ Oja. N̄u te di 'b̄ep'ah_u Oja gui 'yøth_u, dam̄i 'yøth_u. 17 Dam̄i n̄u mansuh_u gätho yø ja'i. Dam̄i mah̄ni mmi'yɛc'ɛih_u. M̄a datho guí suh_u Oja. Dam̄i 'yørpah_u masu ra dast'abi 'b̄et'o ngue di m̄anda p'_u ja n̄i häih_u.

-----
 18 Ague gyø hmiq̄uih_u, dam̄i 'yɛc'ɛi n̄i hm̄uh_u, 'nɛ dam̄i n̄u mansuh_u. H̄inga h̄ont'uh_u yø hoja'i ya mant̄udi gui 'yɛc'ɛih_u, sinoque xquet'a 'nɛ'uh_u ya manzaqui gui 'yɛc'ɛih_u. 19 N̄una Oja, i n̄nu man̄ho to sä ra n'uh_u h̄ingui ja te rángue'a, di n'uni

sä ra n'u ngue nne da 'yørpa rá pähä Oja. ²⁰ Pε nu'mø guí øth_u ra ts'oqui 'nε gue'a ga 'bεp'ah_u'a, mađague'a guí seti te t'øt'ah_u, pε ya hìn'y_u te di nu manho'ah_u Oja 'mø. A nu'mø ngue ra nho guí øth_u, 'nε bi ma ma'ani'ah_u, 'nε gá seth_u, ya gue'a di nu manho'ah_u Oja'a. ²¹ Porque guehna i ts'o'ah_u na ngue guí njah_u p'u. Nu ra Cristo bi zä ra n'u conná nguecj_u. Tengü bi 'yøtra Cristo, da ngu'a guí 'yøth_u ya. ²² Porque ra Cristo himbi 'yøtra ts'oqui, 'nε hìn tema fehni bi thinnbi. ²³ Nu'mø mi ts'ani, hìn mađi cots'a te ga ts'ani. Nu'mø mi zä ra n'u, himbi pihyø ja'i. Sinoque di dädra güenda te t'ørpe co nuna Oja haıra güenda xanho. ²⁴ Ra Cristo bi 'dømba rá do'yo p'u ja ra pont'i, bi tho conná nguehma ts'oquih_u. Bi ne ngue ya da zεp'u ra ts'oqui dí øth_u, nnepe ngue gá ra nho gdá m'muham_u. Bi n'uni ngue bi zεtrá do'yo, go bi tho'a ra ndate mi ja ngue xca thohm_u. ²⁵ Ya xqui hyehm_u ra 'yu tengutho yø de'yo 'mø bi n'uεni. Pε nuya gá penj_u p'u 'buhni mađi fät'a ni teh_u.

3

¹ Ague gyø xisuh_u, dami 'yεc'ei ni dammeh_u. Nu ra xisu 'mø 'bührá damme ngue hinguí εc'ei rá hya Oja, da zønna pa da 'yεc'ei 'mø da nu'a te ra nho gní 'buhm_u. Himmā hyoni te guí xihm_u ngue di 'yεc'ei ra hya. ² Porque ra n'yoh_u da hyacra güenda hanja ngue guí 'b_u mmanhoh_u, 'nε ja ni ts'uh_u. ³ Nu'a te gdí nhocj_u, hinga høntho guí xø ni yah_u ngue maħotho di nεqui, ogue gui sarpah_u yø oro, ogue gui hyeh_u ra ulu tate xanho. ⁴ Nu'a te gdí nhocj_u, gue'a te di nzai ngue dra døni mbo ni

mm̄aīh̄. Nu'm̄ø gui yah̄, mažihotho gd̄i nyah̄. Nuná, guehnā εmm̄eī di ho Ojā na. ⁵ Manjam'm̄ø ngu'ā mañī nhocyø xisu ngue mī nnū mansū Ojā. Mī nnøx̄ Ojā 'n̄ε mī εc'eī yø damme. ⁶ Tengū rā Sara bi 'yεc'eī rā Abraham, 'n̄ε i huṭī ngue rá hmū. Nunā rā Sara h̄inte bi zu, bi 'yøt'ā te xan̄ho. A nu'ah̄, ya gue'ah̄ yø t'ixu'ah̄ naya, ngue'm̄ø gui 'yøth̄ā tengutho bi 'yø'nā.

⁷ Yø n'yoh̄ā xquet'ā dí xifi, damī m'm̄ah̄mū xan̄ho nī xisuh̄. Gui 'yørpah̄ā masū, porque yø xisu h̄inguī nzaquī tengutho gā nzaqui'ah̄. Damī suh̄ā porque xquet'ā 'n̄εhyā 'da'in'da'ā thoh̄ā rā matē ngue rā 'da'yo te. Guehnā gui 'yøth̄ā naya, n'namhmāā ngue nu'm̄ø guī mmat'Ojāh̄, dā 'yø Ojā te guī xih̄mū.

-----
⁸ Ja uā nā rā hyā gui 'yøt'ē gātho'ah̄. Gui 'yøt'ē ngue xøgue dā 'da'igū nī n'yomfēnīh̄. Damī 'yøt'ē tengutho 'm̄ø εgadī ncuh̄. Dī njā nī yemmaīh̄. Ogadī 'yεx'm̄ø guī yah̄. ⁹ Nu'm̄ø xants'o te øt'ah̄ n'nā rā ja'ī, 'yo gadī cospah̄ā te øt'ē. Nu'm̄ø ts'an'ah̄, 'yo guī sateh̄. Hante damī 'yāph̄ā Ojā ngue dī japī to san'ah̄. Ya guī pah̄mūā ngue gue'ā i zo'ah̄ā Oja'ā, n'namhmāā dī jap'ah̄ā Ojā. ¹⁰ Ngu'ā nt'ot'ī p'uā jā rā Macā Libro ngue εnā: “Nu'm̄ø guī nne guī ho'ā te gnī 'b̄ah̄mū, ogue guī nne guī nnuh̄ā yø pa xan̄ho, damī samnī janī 'm̄ø guī yah̄, 'yo guī yā mants'oh̄. 'N̄ε 'yo guī mmanāā fēhnī p'uā hā guī yah̄. ¹¹ Damī hyēh̄mū p'uā rā nts'o, damī 'yøth̄ā rā n̄ho. Damī jā ndumm̄aī guī hyonī hā gd̄i hojpā yø mmui'uā sa'ah̄. ¹² Porque Ojā ī nnū manho 'm̄ø h̄etyø hojāī. A nu'm̄ø bī mat'Ojā p'uāya, Ojā ørpā

masu te xifi. Pe nu yø ja'i xants'o te øt'e, hingui nnu manho Oja 'mø hēti”.

13 ¿Te'o guí ɛna di ən'ahə 'mø guí øthə ra nho?
 14 A nu'mø guí sähə ra n'ə ngue ra nho guí øthə, ra mmənthi gá nthəhə 'mø. Nu'mø bi pi'ahə yø ja'i, osä guí suhə, 'yo dadi fetni mməihə. 15 Dami nu mansuhə ra Cristo, porque gue'a ni Hmuhə'a. Nu'mø to da 'yänni hanja'a ni nt'ɛc'ɛihə i ja, zant'a ya gdí padí te gdí thəhmə. Nu to nzo'ahə, 'yørpahə masu, pe guí nya manhuçhi ha gdí nyahə.
 16 Nu'a guí pahmə ngue xanho, gue'a guí 'yøthə'a. Janəngue da məs'yø sä'ə nømmən'ə ahə ngue guí ɛc'ɛihə ra Cristo. 17 Xi'mø nne Oja ngue guí sähə ra n'ə, mən'na xanho guí sähə ra n'ə ngue guí nne guí 'yøthə ra nho, hinda gue'a guí sähə ra n'ə ngue di ja ni ts'oquihə. 18 Ra Cristo bi zä ra n'ə ngue bi tho. Gue'a i nhogui para zantho gä mə ts'oquihə'a. Nuna ra Cristo ngue ra hoja'i, bi dü rəngue mə ts'oquihə, para ngue ga nhøjpahə Oja. Majuaní bi dü rá do'yo ra Cristo, pe himbi dü rá te. 19 Hante di bənnate ra Cristo, bi ma bá xi'a n'na ra hya'ə yø ánima ofädi. 20 Guehya yø ja'i himbi 'yɛc'ɛi ra hya 'mø ra tiempo bi m'məhra Noé. Mente ra tiempo bi hocra barco ra Noé, bi zerpabi yø ja'i Oja. Həndi hyato nja'i bi nyani ngue bi 'yo ra barco gä nja ra ndate 'ye. 21 Njarbutho na ra hya si'ahə ya, guí nyəmhə 'mø guí nxixyahə rəngue bi bənnate ra Cristo 'mø mi dü. Nu'mø guí nxixyahə, hinga həntho ngue da bo ni do'yohə, sinoque gue'a ra hmɛya'a ngue guí əphə Oja ngue di hoc'a ni ts'oquihə. 22 A nuyá, bi ma mahəts'i ra Cristo, bí 'bəp'ə bí ja rá n'yɛi Oja. Gä di mända yø

anxe, gätho'u bí ja yø 'bɛfi mahɛts'i, gä dī manda.

4

¹ Bi zä ra n'u ra Cristo 'mø mi m'mɛcua ja ra ximhäi. Da gue'ahya ya, 'yo guí su guí sähya ra n'u, porque nu to sä ra n'u, gue'a hep'u ra ts'oqui'a. ² A nuyá, mente ra pa guí 'bähmua ua, 'yo guí øthya'a ra nts'o nnøpa pähä yø ja'i, sinoque gue'a rá pähä Oja gui 'yøthya. ³ Da zep'u'a ra nts'o xcá 'yøthya yø pa xa thogui ngue gmi øthya tengutho øtyø ja'i hingui ɛc'ɛi Oja. Guehya yø ja'i hingui nne di ts'ammj, øt'a te yø pähäse. I iti, di hi yø ja'i p'u øt'a ngo, hinha rá nzɛgui si sei. A nu'mø thanne yø dahmu, xants'o te øt'e. ⁴ Nuyya yø ja'i ya, hingui 'yo yø mmäi hanja, ngue ya hingui nne gui 'yøthya'a te ra nts'o øt'e. Janangue nnømma'n'u aha. ⁵ Nuyá, guehya da hyaspa ra güenda Oja ya. Porque Oja, ya xa nzänni ngue da hyaspa ra güenda'u i te, 'nɛ'u xandu. ⁶ A nuyya yø ja'i ya xandu, bi sihra hoga 'da'yo hya 'mø manjam'mø. Nu to gä bi 'yɛc'ɛi na ra hya na, tengutho Oja ngue 'bui para zantho, njarbutho ya yø ja'i ya, 'bähyø te, madague'a ya xandu yø do'yo. Porque Oja bá sännbi ngue da du gätho yø ja'i.

⁷ N'na pa ngu n'na pa bá cuarta pa ngue da gua'a nximhäi. Janangue dami samni n'yomfɛnihya, dami padi xanho ha gdi mat'Ojahya. ⁸ Nu'a ma datho ja ngue gui 'yøthya ya, jatho ngue ɛmmɛi gui mmadi n'na ngu n'na'ahya. Porque ra ja'i di mahrá mmic'ɛiui, madague'a thojpatho hingui ho te ørpabi, pɛ di punnbi. ⁹ Co n'na ra pähä, dami n'unna ts'äya n'na ngu n'na'ahya p'u ja ni

ngumhm̄. ¹⁰ N'na ngu n'na'ah̄ di 'da'ah̄ ra ts'edi Oja ngue da zä gui 'yøth̄ 'dama 'dan'yo ma'bēfi, n'namh̄ma ngue gui fäxn̄i cūh̄. Dam̄i 'yøt'e xan̄ho ra 'bēfi bi n'na'ah̄. ¹¹ Nū to bá ts'änn̄bi ngue da man̄na hya, pε gue da gue'a rá hya Oja da ma. Nū to bá ts'änn̄bi ngue da 'yøtra 'bäxte, da 'yørhma ra 'bäxte nnep'a Oja da 'yøt'e. Nū te gä guí øth̄, dam̄i 'yøth̄ ngue nū to εc'εi ra Jesucristo da 'yεspabi Oja. Nuná, gueh̄na tate na, 'nε ja rá ts'edi para zan̄tho. Da ngut'atho.

-----

¹² Ague ma zi cu'ah̄, ogadi 'yøthoh̄ 'mø bi ts'uh̄'ah̄. Porque jatho ngue da ts'uh̄'ah̄, n'namh̄ma di nεqui ngue'mø d̄ n̄i nt'εc'εih̄ ogue h̄in'na. ¹³ Dam̄i johyah̄ 'mø gui säh̄ ra n'uh̄ tengutho bi zä ra Cristo. A nu'mø bi zøcua'a, ma datho guí johyah̄ p'uya. Porque di nεqui ngue maguesε. ¹⁴ Nū'mø nnømman'uh̄ ah̄ yø ja'i ngue gui εc'εih̄ ra Cristo, ra mm̄εnth̄i gá nth̄eh̄ 'mø. Gue'a gui nεqui'a ngue gui n'yoh̄ na ra Espíritu Santo maguesε. A nuya yø ja'i nnømman'uh̄ Oja, pε nu'ah̄ p'uya, gui nnu mansuh̄ Oja. ¹⁵ Nū to øtra ts'oqui, jatho ngue da zä ra n'uh̄. Tengū yø hyote, yø bε, yø ts'oc'εi, 'nε'uh̄ di nth̄intyø asunto ja yø mm̄ic'εiui. Pε nu'ah̄ mam̄i njah̄ p'uh̄. ¹⁶ A nu'mø to sä ra n'uh̄ ngue tenna Cristo, 'yo di pεsrá sä, sinoque di ja mam̄madi Oja ngue εc'εi ra Cristo. ¹⁷ Ya bi zønna pa da m̄di da hyaspa ra güenda Oja yø ja'i. Pε rá m̄ditho da thascah̄ ra güenda ngue ya yø basigah̄ Oja. ¿Pε Hague ngu ra castigo da nu'uh̄ to h̄ingui εc'εi na rá hoga 'da'yo hya Oja 'mø? ¹⁸ Nguna nt'ot'i p'uh̄ ja ra Maca Libro ngue εna: “Xi'mø ra hoja'i, xanh̄enn̄itho ha di nyani,

ɔhapu go di nequi'a ja ra ts'oqui 'ne hinguí su Oja 'mø?" ¹⁹ A nuyá, nu'mø ya xpa nzän'Oja ngue da zä ra n'u to øtra nho, di siguehma yø ja'i da 'yøtra nho, 'ne di dāpyø te Oja. Nunā Oja bá zänni ngue bá m'mahyø ja'i, hinguí hegah na.

5

¹ Nuya yø n'yohu 'bet'o p'u gadi mpetihu, xquet'a 'necä 'da'igu ma 'befigä'be'u, ngue dadi japä majuaní yø ja'i ha bi nja ngue bi du ra Cristo. Nunā ra ts'edi di unna Cristo 'mø bá εhe, 'da dí tocatogähe na. Jap'u n'na ra hya dí nne ga xi'ahu ya. ² Ague n'yø'ahu, dami fähmu ya yø ja'i xá pet'a Oja p'u ha guí 'buhmu. Pe hingrá ts'editho gdi fähmu, sinoque mpähä gdí fähmu. 'Nε 'yo guí ørpa hu rá 'befi Oja ngue ra menyu guí nnehu, sinoque guí fähmu yø ja'i co n'na ra pähätho. ³ 'Yo guí nne ngue guí mandahu yø ja'i guí fähmu. Nuya yø ja'i xa pet'a Oja, dami cambahu ra 'yu te da m'mui. ⁴ A nu'mø bi zøcua rá Hmu yø mädi, nu'a rá njapi Oja di 'da'ahu hinjam'mø da thogui.

⁵ Xquet'a yø ts'ant'u dí xifi, nuya yø n'yohu 'bet'o p'u ha gadi mpetihu, dami 'yεc'εi te xi'ahu. A nuyá, gätho'ahu, 'yo gadi 'yεx'mø guí yahu. Porque Oja hinguí nnu manho'u di 'yεts'i, pe di unná mate ya yø ja'i händi 'yεts'i. ⁶ Janangue ogadi 'yεxhu, porque guí pahmu ngue hønse Oja ja rá ts'edi. 'Nε da 'yεhra pa ngue da 'yεts'ahu Oja. ⁷ Nu'a te guí hεmphu, dami xihmu Oja, porque guehna fä'ahu na.

⁸ Dami samni n'yomfεnihu, dami mfähmu xanho. Porque nu'a ni nsaihü gue'a ra zithu'a,

øt'e tengutho n'na ra zate i guɛ, di thɛt'i ngue honi to da za. ⁹ Nu'a ra zithu dami tɔnhnɛ. Dami zajni mmɛihɛ conná nguehni nt'ɛc'ɛihɛ. Ya gui padi ngue nu'a ra n'ɛ gui sãhɛ, xquet'a ngut'a thohni cuhɛ 'bɛi gã ra ximhãi. ¹⁰ Guesɛ Oja bádi unj gãtho rá mate, bi zon'nãhɛ ngue para zantho di toca'ahɛ rá ts'edi di unna Cristo. Nu'mø ya bi tho'a ra n'ɛ gui sãhɛ, ya mits'udyø pa da 'yøt'Oja ngue ya hin tema nts'o nma thin'nãhɛ, da 'yøt'e ngue gui ndɛhɛ, ya ra seguro ngue hinte gui jahɛ. ¹¹ Nunã Oja, tãte ja rá ts'edi para zantho. Da ngut'atho.

-----
¹² Ja ua ra carta dí pɛn'nãhɛ, da gaxma cuhɛ ra Silvano. Dami 'yɛc'ɛi te da xi'ahɛ na. Himma ya'møtho dá ot'ahɛ na ra sɛcua jaua. Dí nne ngue ga ha'ahɛ ra ts'edi, dadi ja'ahɛ majuanj ngue nuna ra hyã dá ot'i, ja mmangua ha di njap'ɛ di jap'ahɛ Oja. Co nuna ra hyã naya, gá dɛhɛ.

¹³ I pɛn'nãhɛ ra nzengua ya ni cuhɛ 'bɛcua Babilonia, nuya yø thanhni Oja tengutho'ahɛ. Nunã ra Marco, ɛntho ma ts'unt'ugã na, xquet'a di zengua'ahɛ. ¹⁴ Dami nzengua n'na ngu n'na'ahɛ, co n'na ra beso tengutho gui nnu mansu'ɛ ɛxã di ncũ. Dí nne ngue da hyu ni mmɛi gãtho'ahɛ ngue gui n'yohɛ ra Jesucristo.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f